

Posudek školitele na diplomovou práci Martina Šotoly „Vůle k obrazu: Fotografie jako nástroj disciplinace“

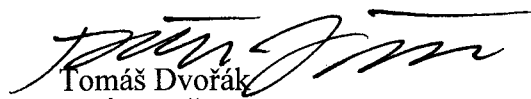
Diplomová práce Martina Šotoly se zabývá fotografií jako nástrojem kontroly a dohledu; popisuje vývoj uvažování o fotografii od jejích počátků, zejm. vznik mýtu fotografického realismu a jeho legitimizační roli při využití fotografie v dohlížecích aparátech.

Úvodní kapitola, jejímž cílem je naznačit autorova metodologická východiska, shrnuje několik tradičních i současných přístupů k problematice médií a poukazuje na možnosti jejich využití při zkoumání daného problému i jejich případná omezení. Jakkoli je podobná rovina reflexe jistě žádoucí, autor různé přístupy představuje ve formě jakýchsi „ideálních typů“ a tím je do jisté míry zjednodušuje (těžko kupř. říci o Benjaminovi, že považuje „médiá za přímé příčiny ... společenských změn“ – s. 4), především však není zcela jasně formulován rozdíl mezi „sekundárním“ popisem vývoje mediální teorie a tím, co a proč je na konkrétních přístupech pro autora inspirativní či nikoli.

První kapitola věnovaná různým pojetím fotografie (či opatrněji míněním o ní) je přehledná a popisuje většinu hlavních poloh, s nimiž se v dějinách reflexe fotografického média můžeme setkat. Hlavní důraz klade na vznik a vývoj „mýtu fotografického realismu“; za důkladnější rozbor by jistě stály důvody, jež takto chápanou fotografii činí náchylnou k „dohlížení“. Tato souvislost je zřejmě autorem považována za samozřejmou, nicméně právě její problematizace by mohla pomoci odkrýt „mediální dispozitiv“, o jehož popis autor usiluje. Nehledě na to, že se jedná o téma dobře zpracované, nejlépe u Didi-Hubermana, Sekuly a Batchena (na poslední dva autor jinak hojně odkazuje).

Další dvě kapitoly (dohled a archiv) přinášejí jednak standardní rekapitulaci tématu dohledu a kontroly, jednak úvahu o fotografických archivech coby konkrétním příkladu využití fotografie v této oblasti. Jakkoli jsou obě části solidně zpracovány (vycházejí přitom z již zpracovaného a interpretovaného materiálu, možnosti analyzovat nějaký konkrétnější případ autor nevyužívá), zůstávají stát *vedle* sebe – neprotínají se natolik, aby nám spojení „fotografického dohledu“ nějak zásadněji proměnilo vnímání dohledu či fotografie proměnilo.

Martin Šotola ve své diplomové práci zvládnul popsat hlavní aspekty daného problému i zpracovat dostatečné množství relevantní odborné literatury; až na drobné stylistické neobratnosti a řadu překlepů má i solidní jazykovou úroveň a i jinak splňuje požadavky kladené na diplomové práce, tudíž ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou velmi dobře (19-21 bodů).

Tomáš Dvořák
FLÚ AV ČR
Jilská 1
11000 Praha 1